C/2025/1598

13.3.2025

PÄÄTÖS N:o S12,

annettu 16 päivänä lokakuuta 2024,

suuronnettomuustilanteissa toiseen jäsenvaltioon siirrettyjen potilaiden terveydenhuollon kustannusten korvaamisesta

(ETA:n kannalta ja EY:n ja Sveitsin sopimuksen kannalta merkityksellinen teksti)

(C/2025/1598)

SOSIAALITURVAJÄRJESTELMIEN YHTEENSOVITTAMISTA KÄSITTELEVÄ HALLINTOTOIMIKUNTA, joka

ottaa huomioon sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 ([1]) 72 artiklan a alakohdan, jonka mukaan hallintotoimikunnan tehtävänä on käsitellä kaikkia asetuksen (EY) N:o 883/2004 sekä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16 päivänä syyskuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009 ([2]) säännöksistä johtuvia hallinnollisia ja tulkinnallisia kysymyksiä,

ottaa huomioon asetuksen (EY) N:o 883/2004 20 artiklan ja 27 artiklan 3 kohdan, jotka koskevat matkustamista tarkoituksena saada luontoisetuuksia,

ottaa huomioon asetuksen (EY) N:o 987/2009 26 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Kun jossakin jäsenvaltiossa on tapahtunut suuronnettomuus (esimerkiksi suurpalo, kemikaali- tai ydinonnettomuus tai pandemia), joka on johtanut potilaiden siirtämiseen toiseen jäsenvaltioon, ei ole aina ollut selvää, mikä jäsenvaltio vastaa terveydenhuollon kustannuksista ja minkä oikeusperustan nojalla.

(2) Käytännön ongelmia voi aiheutua siitä, että suuronnettomuus saattaa vaikuttaa useampaan kuin kahteen jäsenvaltioon, minkä vuoksi olisi luotava yhdenmukainen oikeudellinen lähestymistapa asiaan.

(3) Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (erityisesti 5 päivänä lokakuuta 2010 annettu tuomio asiassa *Elchinov* ([3])) vaatimus ennakkoluvasta ei saa estää oikeutta sairaalahoidosta maksettavaan korvaukseen, kun muut toimivaltaisen jäsenvaltion vahvistamat edellytykset täyttyvät. Vakuutettujen henkilöiden siirtämistä muuhun kuin toimivaltaiseen jäsenvaltioon erittäin kiireellisen hoidon saamiseksi suuronnettomuuden johdosta olisi sen vuoksi tulkittava siten, että se kuuluu asetuksen (EY) N:o 883/2004 20 artiklan soveltamisalaan.

(4) Jos jäsenvaltiolla, jossa suuronnettomuus tapahtui, ei ole kapasiteettia tarjota erittäin kiireellistä hoitoa loukkaantuneille/sairaille henkilöille, tarve siirtää heidät toiseen jäsenvaltioon osoittaa, että tällaista hoitoa ei voitu antaa lääketieteellisesti perustellun ajan kuluessa, kuten asetuksen (EY) N:o 883/2004 20 artiklassa edellytetään.

(5) Suuronnettomuuksien seurauksena vallitsevissa erityisolosuhteissa on usein hyvin monimutkaista noudattaa asetuksen (EY) N:o 883/2004 20 artiklan aikaan liittyvää vaatimusta ja hakea ennakkolupaa hoitoon toisessa jäsenvaltiossa.

(6) Päätös potilaiden siirtämisestä toiseen jäsenvaltioon suuronnettomuuden jälkeen perustuu lääketieteelliseen arviointiin, jonka tekee terveydenhuoltopalvelujen tarjoaja jäsenvaltiossa, jossa onnettomuus tapahtui. On hyvin monimutkaista laatia kattava yleiskuva suuronnettomuuksiksi laskettavista tapahtumista, joten olisi suosittava tapauskohtaista lähestymistapaa.

([1]) EUVL L 166, 30.4.2004, s. 1.
([2]) EUVL L 284, 30.10.2009, s. 1.
([3]) Asia C-173/09, *Elchinov*, tuomio 5.10.2010.

(7) Suuronnettomuuksien aikana vallitsevissa erityisolosuhteissa kuljetus hoitojäsenvaltioon (kun potilas on siirrettävä, koska erittäin kiireellistä hoitoa ei ollut saatavilla ”lääketieteellisesti perustellun ajan kuluessa”) ja sieltä takaisin on olennainen osa itse hoitoa. Toimivaltainen jäsenvaltio voi poikkeuksellisesti päättää kattaa kuljetuksesta ja oleskelusta aiheutuvat kustannukset, vaikka sen säädöksissä toisin säädettäisiin.

(8) Jos potilaita kuljetetaan toiseen jäsenvaltioon suuronnettomuuden yhteydessä, EU:n hätäavun koordinointikeskukselta (ERCC) saa ympärivuorokautista palvelua, joka auttaa koordinoimaan ja osarahoittaa tarvittavia lääkintäkuljetuksia. Kun jäsenvaltiot pyytävät tällaista apua, ERCC aktivoi unionin pelastuspalvelumekanismin ([4]) vakiomenettelyjensä mukaisesti.

(9) Ohjeet seurannasta ja/tai jatkohoidosta (esim. lääkärinlausuntojen vaihto, lääkemääräysten tunnustaminen jne.) potilaan asuinjäsenvaltiossa tai toimivaltaisessa jäsenvaltiossa sen jälkeen, kun potilaat on siirretty takaisin kotimaahansa, voisivat helpottaa tällaisten tapausten käsittelyä kaikkien asiaan liittyvien jäsenvaltioiden välillä,

käsittelee asiaa asetuksen (EY) N:o 883/2004 71 artiklan 2 kohdassa säädetyin edellytyksin,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1. Tässä päätöksessä vahvistetaan säännöt suuronnettomuustilanteissa toiseen jäsenvaltioon siirrettyjen potilaiden terveydenhuollon kustannusten korvaamisesta.

2. Jäsenvaltiossa vakuutetuille loukkaantuneille/sairaille, jotka on suuronnettomuuden johdosta siirretty muuhun jäsenvaltioon kuin toimivaltaiseen jäsenvaltioon tai asuinjäsenvaltioon (jossa vakuutettu on rekisteröity asiakirjalla S1 tai SED S072), myönnetyt luontoisetuudet kuuluvat asetuksen (EY) N:o 883/2004 20 artiklan ja 27 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan.

3. Jos kyseessä on suuronnettomuus, toimivaltaisen jäsenvaltion on myönnettävä jälkikäteen S2-lupa asetuksen (EY) N:o 883/2004 20 artiklan nojalla, jotta toimivaltainen jäsenvaltio kattaa hoitojäsenvaltiossa (johon potilas siirretään mutta jota ei siellä ole vakuutettu tai rekisteröity asiakirjalla S1 tai SED S072) annettujen luontoisetuuksien kustannukset.

4. Jos suuronnettomuus tapahtui asuinjäsenvaltiossa (jossa potilas on rekisteröity asiakirjalla S1 tai SED S072) ja potilas siirretään muuhun kuin toimivaltaiseen jäsenvaltioon, asuinjäsenvaltion on myönnettävä jälkikäteen S2-lupa asetuksen (EY) N:o 987/2009 26 artiklan 3 kohdan mukaisesti, jotta toimivaltainen jäsenvaltio kattaa hoitojäsenvaltiossa (johon potilas siirretään mutta jota ei siellä ole vakuutettu tai rekisteröity asiakirjalla S1 tai SED S072) annettujen luontoisetuuksien kustannukset ottaen huomioon asetuksen (EY) N:o 883/2004 20 artiklan 4 kohdan ja 27 artiklan 5 kohdan.

5. Jälkikäteen 3 tai 4 kohdan mukaisesti myönnetyssä S2-luvassa on oltava selkeä maininta siitä, että se koskee erittäin kiireellistä terveydenhuoltoa potilaalle, joka on siirretty toiseen jäsenvaltioon suuronnettomuuden yhteydessä.

6. Jäsenvaltioiden on suosittava tapauskohtaista arviointia päättäessään, onko kyseessä suuronnettomuus vai ei.

Liitteessä esitetään ei-tyhjentävä luettelo tilanteista, joita voidaan pitää suuronnettomuuksina.

([4]) https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en.

7. Asetuksen (EY) N:o 987/2009 26 artiklan 8 kohdan nojalla, jos toimivaltaisen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä säädetään vakuutetun hoitoon erottamattomasti liittyvien matka- ja oleskelukustannusten korvaamisesta, hoitojäsenvaltioon kuljetuksesta (myös hoitojäsenvaltiosta asuinjäsenvaltioon) aiheutuvista kustannuksista, jos potilaita siirretään suuronnettomuuden johdosta, vastaa toimivaltainen jäsenvaltio, joka on myöntänyt S2-asiakirjan (tai jonka puolesta asuinjäsenvaltio on myöntänyt S2-asiakirjan asetuksen (EY) N:o 987/2009 26 artiklan 3 kohdan mukaisesti).

   Toimivaltainen jäsenvaltio voi kuitenkin tällaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa päättää korvata kuljetuskustannukset ja muut hoitoon liittyvät kustannukset, vaikka tästä ei olisi säädetty sen kansallisessa lainsäädännössä.

8. Tämä päätös ei vaikuta rajatylittävää terveydenhuoltoa koskeviin jäsenvaltioiden kahdenvälisiin sopimuksiin.

9. Tämä päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Sitä sovelletaan sen julkaisemista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisestä päivästä.

Hallintotoimikunnan puheenjohtaja
Ildikó Pákozdi

LIITE

Esimerkkejä suuronnettomuuksista (ei-tyhjentävä luettelo):

— suurpalo

— vakava liikenneonnettomuus (ilma-, maantie- tai meriliikenteessä)

— kemikaalionnettomuus

— ydinonnettomuus

— pandemia

— maanjäristys

— tulva

— pommi-isku

— lumivyöry, maavyöry, kivivyöry